

โรคธาลัสซีเมียในวัยรุ่นส่งผลต่อภาวะสุขภาพของเด็ก การป้องกันและลดภาวะแทรกซ้อนจะทำให้เด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมียมีสุขภาพดี การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทำนายพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของเด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมียจากปัจจัยการรับรู้สมรรถนะแห่งตน อิทธิพลระหว่างบุคคลของครอบครัว และอิทธิพลระหว่างบุคคลของกลุ่มเพื่อน ภายใต้กรอบแนวคิดพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมียที่มีอายุระหว่าง 10-19 ปี จำนวน 200 คน ที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โรงพยาบาลนครพิงค์ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ และโรงพยาบาลลำปาง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2549 ถึง เดือนมิถุนายน 2550 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบ่งตามสัดส่วนของแต่ละโรงพยาบาลจากนั้นเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของเด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมีย และแบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลในการปฏิบัติพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของเด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมียซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะแห่งตน แบบสอบถามอิทธิพลระหว่างบุคคลของครอบครัว และแบบสอบถามอิทธิพลระหว่างบุคคลของกลุ่มเพื่อน แบบสอบถามทั้งหมดสร้างโดยผู้วิจัยและตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของเด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมียโดยวิธีทดสอบซ้ำได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 แบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลในการปฏิบัติพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของเด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมียที่ประกอบด้วย แบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะแห่งตน แบบสอบถามอิทธิพลระหว่างบุคคลของ

ครอบครัว และแบบสอบถามอิทธิพลระหว่างบุคคลของกลุ่มเพื่อน ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .77, .91 และ .94 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 96.17$, S.D. = 12.39) โดยพบว่า ด้านกิจกรรมทางกาย ด้านภาวะโภชนาการ ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการเจริญทางจิตวิญญาณ และด้านการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับสูง ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง

2. กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 31.49$, S.D. = 5.78) อิทธิพลระหว่างบุคคลของครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 116.35$, S.D. = 14.77) โดยพบว่า บรรทัดฐานของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัว ตัวแบบของครอบครัวอยู่ในระดับสูง และอิทธิพลระหว่างบุคคลของกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 96.89$ S.D. = 18.47) โดยพบว่า บรรทัดฐานของกลุ่มเพื่อน และตัวแบบของกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับสูง แต่การสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง

3. อิทธิพลระหว่างบุคคลของครอบครัว และการรับรู้สมรรถนะแห่งตน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของเด็กวัยรุ่นนัธลัสซีเมียได้ ร้อยละ 42.80 อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $< .001$ โดยอิทธิพลระหว่างบุคคลของครอบครัวสามารถทำนายได้สูงสุด

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับบุคลากรด้านสุขภาพในการวางแผนส่งเสริมอิทธิพลระหว่างบุคคลของครอบครัวและการรับรู้สมรรถนะแห่งตน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของเด็กวัยรุ่นนัธลัสซีเมียที่ดีต่อไป

Thalassemia in adolescence impacts children's health. Protecting and reducing the complications would help adolescents with thalassemia gain better health. The purposes of this study were to explore predicting perceived self efficacy, family interpersonal influence and friend interpersonal influence to health promoting behaviors in adolescents with thalassemia. This study used Pender's Health Promotion Model as the conceptual framework. The subjects were 200 adolescents with thalassemia, aged between 10-19 years old, attending Maharaj Nakorn Chiang Mai, Nakornping, Chiang Rai Prachanukroh, and Lamphang hospitals during November 2006 to June 2007. The samples were selected by using proportional sampling and then purposive sampling techniques. The research instruments used for data collection consisted of a Demographic Data Recording Form, Health Promotion Behavior Questionnaire and the Factors Predicting Health Promotion Behaviors Questionnaire which included perceived self efficacy, family interpersonal influence and friend interpersonal influence. All questionnaires were developed by the researcher and the content validity was confirmed by experts. The reliability of the Health Promotion Behavior Questionnaire was obtained by test-retest and was .98. The Factors Predicting Health Promotion Behaviors Questionnaire which included perceived self efficacy, family interpersonal influence and friend interpersonal influence were obtained by Cronbach's alpha coefficient and the reliability were .77, .91 and .94, respectively. Data were analyzed by using descriptive statistics and stepwise multiple regression.

The results of the study revealed that:

1. The overall score of health promoting behaviors among thalassemia adolescents was at a high level ($\bar{X} = 96.17$, S.D. = 12.39). Physical activity, nutrition, interpersonal relation, spiritual growth, and stress management behavior were at a high level. Health responsibility behavior was at a moderate level.
2. The overall score of perceived self efficacy was at a high level ($\bar{X} = 31.49$, S.D. = 5.78). The overall score of family interpersonal influence was at a high level ($\bar{X} = 116.35$, S.D. = 14.77) as family norm, family social support and family modeling scores were also at a high level. The overall score of friend interpersonal influence was at a high level ($\bar{X} = 96.89$ S.D. = 18.47) as friend norm and friend modeling scores were also at a high level, but friend social support scores were at a moderate level.
3. The family interpersonal influence and perceived self efficacy together could explain health promoting behaviors of adolescents with thalassemia at 42.80% ($p < .001$). The highest predictor of health promotion behaviors was family interpersonal influence.

The findings could be used as basic data for health care providers in the design of promoting interpersonal influence and perceived self efficacy for better health promotion behavior in adolescents with thalassemia.